

Ročník IV.

číslo 13 - prosinec 1994

Dnes v čísle

Úspěšný projekt TEM-PUS - Fond pro vědy a umění VUT - Nově jmenovaní docenti - Konference Nové směry automatizace energetických procesů - Medailon prof. Braunera - Právní problematika podnikání - Metody humanizace architektonického a urbanistického prostředí - Ekologie, technika a vysoké školy

Studenti na Pražském hradě

Ve čtvrtek 17. listopadu se na Hradě uskutečnilo setkání studentů vysokých škol s prezidentem republiky Václavem Havlem.

Pro někoho ten den začal obyčejný pracovní nebo školní den, ale 42 studentů naší školy nasedlo ráno do autobusu a vydalo se do Prahy. Během cesty se rozpoutala bouřlivá diskuse o novém vysokoškolském zákoně, placení kolejniho a o problémech, se kterými se potýkají studentské organizace na jednotlivých fakultách.

Po příjezdu do Prahy někteří využili chvíle volna, aby se seznámili s památkami našeho hlavního města, jiní navštívili své známé. Mnozí se prošli po Národní třídě, kde si připomněli události, které se zde odehrály před pěti lety. A studenti FAST VUT se vydali na pražské výstaviště, kde právě probíhal AQUATHERM.

Večer nadešel čas schůzky s prezidentem, Na Hradě nás však ze všeho nejdříve přivítala velká fronta na III. nádvoří a začal útočit i déšť. Když jsem se konečně shromáždil ve Vladislavském sále, naše iluze o tom, že si sedneme se rázem rozplynuly. Bylo zde asi 1000 studentů.

Náladu nám to nezkažilo a napjatě jsme čekali na příchod pana prezidenta. Jeho projev jsme pozorně vyslechli, ale našli se i ti, kteří neodolali a začali s konzumací přichystaného občerstvení. Pak jsem si všichni spolu s panem prezidentem zazpívali píseň "Jednou budem dál" a poté byla oficiálně zahájena recepce. Vytvořily se zde hloučky diskutujících studentů. Jen někteří měli to štěstí, že se dostali do blízkosti pana prezidenta nebo ministra Ivana Pilipa a mohli s nimi hovořit. Studenti FEI VUT darovali panu prezidentovi při této příležitosti na památku tričko a čepici se znakem fakulty.

Protože nás čekala dlouhá cesta domů, byli jsme nuceni tuto společnost předčasně opustit. Odváželi jsem si však s sebou spoustu nových zážitků.

Vždyť, kdo z vás měl to štěstí a osobně se setkal s panem prezidentem?

Jana FILIPOVÁ
studentka FS VUT

Vážení kolegové a kolegyně, milí studenti!

Chci Vám všem touto cestou poděkovat za dobrou práci v roce 1994 a vyjádřit přání celého vedení VUT, aby naše škola i v příštím roce pokračovala v cestě k vytčenému cíli, tj. kvalitní univerzitě technického zaměření. Mnoho dobrého už bylo vykonáno, ale řada úkolů, zejména v morální oblasti, nás ještě čeká.

Přeji Vám do roku 1995 hodně zdraví, pracovních i osobních úspěchů, houževnatosti, ale i tolerance a trpělivosti.

Prof. Ing. Petr VAVŘÍN, DrSc.
rektor VUT v Brně

Foto: Přemysl Janíček

Úspěšný projekt TEMPUS - studium na zahraničních školách

V rámci projektu TEMPUS, zaměřeného na reciproční výměnné studijní pobyty studentů z VUT Brno a anglických a francouzských univerzit, pracovali naši zahraniční studenti na konkrétních náročných úkolech ve studovaných oborech.

Významných výsledků dosáhli studenti architektury, kteří se zapojili do mezinárodních architektonických soutěží.

Na Universitě ve Strathclydu, na ústavu prof. Walkera, v soutěži vypsané pro studenty šesti skotských vysokých architektonických škol, získali Soňa Štikarová, Jan Nieslaník a David Honěk z Fakulty architektury VUT v Brně v silné domácí konkurenci III. cenu.

Úkolem soutěžících bylo navrhnout Skotské kulturní centrum pro příští tisíciletí. Úloha nelehká pro cizince. Bylo třeba v krátkém čase se seznámit s kulturním dědictvím, společenským vize i historickým prostředím - hradem STIRLING, ve kterém by mělo nové kulturní centrum vzniknout.

Tvorba našich studentů dokumentuje, že přicházejí ze země s rozvinutou památkovou péčí a vysokoškolským vzděláváním, které připravuje absolventy k citlivým přístupům ke kulturnímu dědictví i využívání historických odkazů v architektonické praxi.

Další oceněná práce vznikla na Fakultě architektury v Brně. Jejím autorem byl student Frédéric Seltzer z Ecole d'Architecture de la Villette v Paříži. Jako semestrální práci si vybral zadání mezinárodní studentské soutěže pro vyřešení dopravního uzlu v některém z větších evropských měst.

Volbu Brna, jako místa pro řešení soutěží stanovené problematiky, ovlivnily dvě skutečnosti. Francouzský student přijel do Brna v době urbanistických úvah o realizaci centra Brno-jih a s tím spojeného přemístění vlakového nádraží. Soutěž řešil v ateliéru doc. Zemánkové, zabývající se novým funkčním využitím objektů.

Tak se zrodila zajímavá studie přestupní stanice mezi rozmanitými dopravními prostředky městské individuální a hromadné dopravy a dopravy železniční, s pestrou nabídkou funkcí a služeb pro cestující v uvolněné budově hlavního nádraží a jejího dostavbě.

Studie nalezla ohlas ve zmíněné mezinárodní soutěži a porota jí udělila první odměnu. Projekt byl vystaven spolu s ostatními oceněnými pracemi v GRAND ARCHE na Defense v Paříži, v budově francouzského Ministerstva pro bydlení dopravu a oceány.

Za zmínku stojí, že obě studentské soutěže měly sponzory z oblasti "velkého průmyslu". Soutěž na kulturní centrum dotovaly skotské elektrárny a soutěž s dopravní problematikou německá Nadace BMW. Tento způsob podpory vysokoškolského vzdělávání by měl být inspirativní pro naše velké podniky a podnikatele.

Pobyty studentů na zahraničních univerzitách dávají jazykově a odborně připraveným studentům příležitost prověřit jejich profesní zralost a připravenost v mezinárodní konfrontaci.

Za dobrými výsledky, dosahovanými ve formách mezinárodní výměnné praxe studentů na rozličných evropských univerzitách je mimořádně náročná praxe studentů na rozličných evropských univerzitách nejen pro studenty, nežřídka

zápasící s jazykovou bariérou i kulturní odlišností, ale také i pro pedagogy zainteresovaných vysokých škol.

Právě prizmatem dosažených výsledků jsou posuzovány vyhlídky a hodnocena atraktivita jednotlivých škol a jejich učitelů v celoevropském konkurenčním kontextu výchovy vysokoškolských odborníků.

Na závěr krátké rekapitulace šk. roku 1993/94.

Ze strany zahraničních studentů byl v loňském školním roce největší zájem o stáž na Fakultě architektury. Tuto stáž absolvovalo 11 studentů, vedoucími jejich prací byli: doc. H. Zemánková, doc. A. Nový, ing. arch. V. Mencl, ing. arch. A. Odvárka, ing. arch. V. Zemánek.

Druhá v pořadí co do počtu přijatých studentů byla FEI VUT, kde bylo přijato 7 studentů a jejich vedoucími učiteli byli prof. P. Vavřín, doc. Zezulka a doc. Šolc. Na Fakultě stavební pracovala studentka z Huddersfieldu pod vedením ing. Říhy.

Organizačně a technicky pobyt všech zahraničních studentů zajistilo zahraniční oddělení rektorátu VUT.

doc. ing. arch. Helena ZEMÁNKOVÁ, CSc.
prorektorka pro zahraniční styky VUT

Veřejné zasedání studentského parlamentu FEI VUT

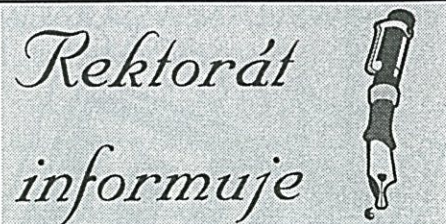
proběhlo dne 21. listopadu 1994 v nové budově fakulty na Technické 8. Tohoto setkání se účastnili rektor VUT prof. ing. Petr Vavřín, DrSc., děkan FEI VUT doc. ing. Jiří Kazelle, CSc., proděkan doc. ing. doc. ing. Jan M. Honzík, CSc., prof. ing. Václav Říčný, CSc., doc. ing. František Zezulka, CSc., ing. Zdeněk Bouša na straně jedné a studenti na straně druhé. Setkání iniciovala Studentská unie FEI a diskusi vedl Martin Otrádovec - předseda studentského parlamentu.

V úvodu byli přítomným představeni nové zvolení členové studentské části AS FEI VUT. Dalším bodem programu byla prezentace činnosti mezinárodní organizace IAESTE, která se zabývá zprostředkováním zahraničních praxí studentů v rámci studijního oboru.

Vedení FEI VUT pak odpovídalo na dotazy studentů, které se týkaly především připravované novely vysokoškolského zákona (zejména problémem školného), otázky udělování kolejí mimobrněnským studentům a s tím spojeným problémem "černých duší" (studenti přihlášení ke studiu na VUT za účelem získání koleje, kteří však nestudují), rušení kursů BVK I, II, III, do nichž se zapíše méně než 10 studentů a konečně otázky na téma "10 nebo 11 semestrů pro inženýrské studium"?

Tato aktivita Studentské unie svědčí o tom, že problémy studentů jí nejsou lhostejné a je potřeba si o nich otevřeně, veřejně promluvit v duchu demokratických principů. Účast studentů byla poněkud menší, než se očekávalo, respektive minimální ze strany prvních ročníků. Je zřejmě otázkou času, kdy do podvědomí každého z nás vstoupí uvědomění si možnosti podílet se, byť jen nepatrnou měrou, na utváření našeho univerzitního prostředí.

Aleš HAVRÁNEK
student FEI VUT

• NADACE TALENT

Nadace byla založena v roce 1994 a je nezávislým sdružením české inteligence. S Nadací spolupracují zástupci finančních a podnikatelských kruhů, pedagogové, psychologové, právníci, lékaři, ekonomové, umělci, redaktori a studenti.

Své aktivity Nadace směřuje do světa vzdělávání, především na podporu mimořádně úspěšných studentů. Právě v této orientaci vidí cestu k postupnému vytvoření moderní, nezávislé, kulturně i duchově bohaté společnosti. Je známo, že špičkové odborníky již vyhledávají prozíraví podnikatelé, protože schopný člověk na vrcholu se může stát zárukou, že český podnik v síti konkurence překoná i krizové období a nemusí být prodán cizím investorům.

Posláním Nadace je zajišťovat finanční prostředky a příznivé podmínky ve prospěch nadaných studentů středních a vysokých škol. Podporování jsou zejména studenti

- osiřelí a bez nezbytných finančních prostředků
- pocházející z chudých rodin
- mimořádně nadaní

Nadace podporuje nadané studenty během jejich řádného a doplňkového studia, na stážích v tuzemsku i v zahraničí, ale také absolventy v průběhu jejich zapracování na náročných pracovištích. Kromě toho může Nadace poskytnout následující služby:

- výběr nadaných studentů na základě osobnostních analýz a pohovorů
- spolupráci s finančníky, podnikateli, institucemi a organizacemi v oblasti přípravy špičkové pracovní síly
- propagaci a reklamní aktivity v souladu se záměry Nadace a sponzorů.

Adresa Nadace: Veveří 24, 602 00 Brno,
tel.: 38 27 09.

Vysoké učení technické navrhlo za rok 1994 na podporu Nadací Talent následující čtyři studenty:

Petr DOSPÍŠIL - student IV. ročníku Fakulty podnikatelské

Ašot ISRAELJAN - student II. ročníku Fakulty podnikatelské

Martin DĚRGEL - student II. ročníku Fakulty podnikatelské

Patrick JACHIMCZYK - student V. ročníku Fakulty technologické.

• DEN OTEVŘENÝCH DVEŘÍ FP VUT

Dne 13. ledna 1995 pořádá Fakulta podnikatelská VUT "Den otevřených dveří". Akce se koná v aule Q FS VUT od 10 hodin.

• KURSY FRANCOUZŠTINY

Zaměstnanci VUT mají možnost každý čtvrtek navštěvovat kurzy francouzského jazyka. Kurzy probíhají od 17 hod. v zasedací síni (v 1. poschodí) rektorátu VUT.

Fond VUT pro vědy a umění 1995

Fond VUT pro vědy a umění (dále Fond VUT) vyhlašuje podmíněně nové kolo grantové soutěže na rok 1995. Vybrané projekty mohou být financovány až po schválení rozpočtu Fondu VUT Akademickým senátem VUT v Brně. Cílem Fondu VUT je podpora spolupráce ve vědě a umění mezi pracovníky (a doktorandy) různých fakult, resp. spolupráce pracovníků (a doktorandů) VUT s mimoškolními vědeckými a uměleckými institucemi.

Fond má podpůrný charakter - finanční prostředky musí řešitelé projektů využít i na aktivity vedoucí k získání mimoškolních grantů. Maximální doba trvání projektu je dva roky. Maximální částka na jeden projekt pravděpodobně nepřesáhne 150 000,- Kč. Podmínky pro přijetí návrhu projektu do soutěže:

1. Spolupráce mezi řešiteli alespoň z dvou různých fakult VUT, resp. s mimoškolními pracovišti tvoří základ řešení projektu.
2. Fond VUT může podporovat všechny vědecké a umělecké aktivity pracovníků VUT v Brně, které jsou v zájmu rozvoje VUT v Brně.
3. Řádně a úplně zpracovaný návrh na stanoveném formuláři ve dvou vyhotoveních předkládá navrhovatel na oddělení pro vědu a výzkum rektorátu VUT v Brně.
4. Formulářem je upravená "žádost o udělení grantu" používaná Grantovou agenturou ČR. Formulář je pro zájemce dostupný na odděleních vědy fakult, resp. rektorátu. Formulář musí obsahovat česky řádně vyplněnou část A, B, C a B 2.
5. Konečný termín pro přihlašování návrhů projektů je 3. leden 1995 do 12. 00 hod. - oddělení vědy rektorátu VUT v Brně (Kounicova 67a), paní Žabokrtská.

Financování projektů

Návrhy projektů budou předány výboru Fondu VUT, který zajistí nezávislou evaluaci. Vědecká rada VUT v Brně projedná výsledky grantové soutěže počátkem února 1995 a navrhne vybrané projekty rektorovi VUT k financování. Finanční prostředky budou smluvně převedeny vybraným řešitelům z fakult. Termín převodu bude záviset na termínu, ve kterém Akademický senát VUT v Brně odsouhlasí výši prostředků přidělených Fondu VUT.

Výbor Fondu VUT pro vědy a umění

1. Složení výboru Fondu VUT:
 - předseda - prorektor pro vědeckou a výzkumnou činnost
 - zástupci fakult - odborní garanti
 - FA - ing. arch. PhDr. Karel Schmeidler, CSc.
 - FAST - prof. ing. Jiří Kratochvíl, DrSc.
 - FEI - prof. ing. Juraj Valsa, CSc.
 - FS - doc. ing. Jiří Švejcar, CSc.
 - FT - prof. ing. Jaroslav Balátě, DrSc.
 - FCH - prof. ing. Lubomír Lapčík, DrSc.
 - FP - doc. ing. Luděk Mikulec, CSc.
 - FaVU - PhDr. Pavel Ondračka
2. Kompetence výboru Fondu VUT:

Výbor Fondu VUT ustanovuje rektor VUT v Brně jako poradní orgán vědecké rady VUT v Brně. Výbor Fondu VUT provádí tyto činnosti:

- zajišťuje evaluaci návrhů projektů nezávislými evaluátory,
- dbá o to, aby evaluace reflektovala hlavně odbornou úroveň a kvalitu předloženého návrhu
- předkládá vědecké radě VUT v Brně výsledky evaluace návrhů projektů,
- každoročně zajišťuje vyhodnocení výsledků řešení projektů,
- každoročně předkládá vědecké radě VUT v Brně výroční zprávu o úrovni řešení projektů za předchozí období.

doc. RNDr. Jaroslav CIHLÁŘ, CSc.
prorektor VUT v Brně

Studentky VUT na Pražském hradě
(k článku na str. 1)

Nově jmenovaní docenti

doc. RNDr. Zdeněk ŠIMEK, CSc.

jmenovaný pro obor "materiálové inženýrství" s účinností od 8. 11. 1994.

Habilitační práci na téma "Studium vlastností a procesů zpracování materiálů metodami fyzikálně chemické analýzy" obhájil před vědeckou radou FCH VUT v Brně dne 17. 10. 1994.

Fakulta stavební:

doc. RNDr. ing. Stanislav ŠTASTNÍK, CSc.

jmenovaný pro obor "technologie stavebních hmot" s účinností od 20. 7. 1994.

Habilitační práci na téma "Modelování šíření vlhkosti ve stěnových stavebních konstrukcích" obhájil před vědeckou radou FAST VUT v Brně dne 1. 7. 1994.

Fakulta strojní:

doc. ing. Oldřich AMBROŽ, CSc.

jmenovaný pro obor "strojírenská technologie" s účinností od 6. dubna 1994.

Habilitační práci na téma "Tepečně zabarvené reakce probíhající v průběhu žárového nástřiku exotermických přídavných materiálů" obhájil před vědeckou radou FS VUT v Brně dne 14. 1. 1994.

doc. ing. Petr STEHLÍK, CSc.

jmenovaný pro obor "procesní inženýrství" s účinností od 6. dubna 1994.

Habilitační práci na téma "Aparáty pro výměnu tepla v chemickém průmyslu" obhájil před vědeckou radou FS VUT v Brně dne 14. 1. 1994.

doc. RNDr. Zdeněk KNĚSL, CSc.

jmenovaný pro obor "mechanika" s účinností od 14. 7. 1994.

Habilitační práci na téma "Lineární lomová mechanika vrubů a některé její aplikace" obhájil před vědeckou radou FS VUT v Brně dne 20. 5. 1994.

Na zasedání vědecké rady VUT v pátek 9. prosince 1994 převzali z rukou rektora prof. Petra Vavřína jmenovací dekrety noví docenti VUT v Brně.

Fakulta architektury

doc. ing. Jarmila LEDINSKÁ, CSc.

jmenovaná pro obor "architektura" s účinností od 12. 7. 1994.

Habilitační práci na téma "Soubor odborných a uměleckých prací doplněných komentářem" obhájila před vědeckou radou FA VUT v Brně dne 23. 6. 1994.

Fakulta elektrotechniky a informatiky:

doc. ing. Radimír VRBA, CSc.

jmenovaný pro obor "mikroelektronika" s účinností od 10. 5. 1994.

Habilitační práci na téma "Obvody pro zpracování malých analogových signálů" obhájil před vědeckou radou FEI VUT v Brně dne 4. 5. 1994.

doc. ing. Jaroslav ZENDULKA, CSc.

jmenovaný pro obor "výpočetní technika" s účinností od 10. 11. 1994.

Habilitační práci na téma "Simulace číslicových systémů" obhájil před vědeckou radou FEI VUT v Brně dne 19. 11. 1994.

Fakulta chemická

doc. ing. Jaromír HAVLICA, CSc.

jmenován pro obor "technologie stavebních hmot" s účinností od 20. 7. 1994.

Habilitační práci na téma "Modelování šíření vlhkosti ve stěnových stavebních konstrukcích" obhájil před vědeckou radou FAST VUT v Brně dne 1. 7. 1994.

doc. ing. Josef JANČÁŘ, CSc.

jmenován pro obor "materiálové inženýrství" s účinností od 8. 11. 1994.

Habilitační práci na téma "Studium chemismu reakcí sulfátaluminátové fáze s vodou a stabilita produktů" obhájil před vědeckou radou FCH VUT v Brně dne 17. 10. 1994.

Připravuje se konference

Nové směry automatizace energetických procesů

Dne 22. listopadu 1994 proběhlo 1. jednání přípravného a organizačního výboru konference Nové směry automatizace energetických procesů, která se bude konat ve dnech 17. - 18. května 1995 ve Zlíně. Tomuto jednání předbílala pečlivá příprava, z které vyplynul zájem a ochota podpory firmami jako např. ČEZ - České energetické závody, a.s. v Praze; PS CZT - Pracovní sdružení centralizovaného zásobování teplem v Pardubicích; ABB První brněnské strojírna, Ltd. v Brně; IMC - Informační a manažerské centrum, spol. s r.o. ve Zlíně; ORGREZ SC, a.s. v Brně; Fakulta technologická se sídlem ve Zlíně VUT v Brně; DAAAM - Donube-Adria Association for Automation and Metrology, Vídeň; DAAAM - Česká republika.

Mottem konference je myšlenka, že v minulosti se uskutečňovaly pravidelné konference se zaměřením na regulaci a automatizaci v energetice. Energetika v té době byla plně v rozvoji tudíž i soustředěvala zájem odborníků a technické veřejnosti s výše uvedeným odborným zaměřením. Energetika byla poznamenána skutečností, že nezachytěla progresivní rozvoj diskretních řídicích systémů.

V současnosti probíhají rekonstrukce řídicích a informačních systémů elektrárenských i teplárenských provozů a tím i potřeba vyjasňování požadavků provozovatelů a možnosti dodavatelů.

Cílem konference je poskytnutí příležitosti výměny informací a zkušeností o současném stavu a dalším vývoji úrovně projektování a realizace řídicích systémů energetických procesů a navázání odborných partnerských styků mezi inženýry, pracovníky zabývajícími se výzkumem, výrobou, dodávkami i provozem automatizačních zařízení energetických procesů.

Náplní konference je informace o nových i současně používaných metodách a výsledcích výzkumu, výroby, dodávky a provozu, jakož i po příkladech nasazení automatizační a měřicí techniky v oblasti řízení energetických procesů se vztahem k souvislostem:

člověk - technika - prostředí.

Pro autory byla předběžně sestaveny následující tematické okruhy:

- Moderní metody automatického řízení.
- Analýza dynamických vlastností a matematické modely řízených systémů (parní kotle, tepelné turbíny, fluidní kotle, paroplynové cykly, centralizované zásobování teplem se zaměřením na řízení zdrojů i rozvodu tepla, ekologické technologická zařízení (Denox, Desox aj.).
- Vyhodnocování kritických míst technologických zařízení.
- Řídicí algoritmy a filozofie řízení.
- Zvýšení úrovně automatizace elektrárenských i teplárenských bloků zejména v souvislosti s probíhajícími rekonstrukcemi řídicích a informačních systémů.
- Střední úroveň řízení energetických podniků.
- Řídicí a informační systémy.
- Simulační a inženýrské trenážery.
- Požadavky UCPT na řízení propojených elektrizačních soustav a jejich vliv na řízení výrobních (elektrárenských i teplárenských) bloků.
- Řízení kombinované výroby elektrické energie a tepla.

- Provozní zkušenosti s řídicími a informačními systémy výrobních bloků.

Bylo dohodnuto, že bude zorganizována konference s mezinárodní účastí, kde jednacími řečmi budou čeština, slovenština, angličtina a němčina bez simultánních překladů.

Snahou bude obnovit tradici setkání pracovníků s výše uvedenou odborností, a sice s dvouletou periodou. Prvním místem konání budou prostory ACADEMIA CENTRA Technologické fakulty ve Zlíně VUT Brno.

Současně s konferencí, a sice v 1. den konference, bude organizována výstavka automatizační techniky.

Účast v přípravném a programovém výboru konference přijali: prof. ing. M. Beran, CSc. ze ZČU v Plzni; ing. J. Fessl, CSc. z Reguly, a.s. v Praze; ing. J. Feytis, CSc. z Ústavu dopravního inženýrství hl. m. Prahy; prof. ing. B. Hanuš, DrSc. z VŠST v Liberci; ing. F. Hruška z IMC, spol. s r.o. ve Zlíně; prof. ing. J. Kadrožka, CSc.

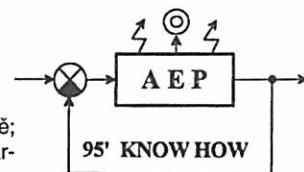
z VUT v Brně; prof. ing. J. Karáták, DrSc.

z ČVUT v Praze; ing. M. Marko z EGÚ Praha a.s., pracoviště v Tanvaldě; ing. P. Neuman, CSc. z EGÚ, a.s. v Praze; ing. J. Pánek z ORGREZu SC, a.s. v Brně; doc. ing. V. Skuhrovec, CSc. z VŠD v Praze; prof. ing. J. Tůma, DrSc. z ČVUT v Praze.

Garantem konference je prof. ing. J. Balátě, DrSc. z VUT - FT ve Zlíně. Sekretariát konference je na katedře automatizace a řídicí techniky FT VUT. Tajemníkem konference ing. Petr Neumann. Adresa: nám. TGM 275, 762 72 Zlín, tel./fax: 067 - 33522. Předpokládá se účast 120 až 150 odborníků a 12 až 15 vystavovatelů.

Termínem k odevzdání přihlášek k aktivní nebo pasivní účasti je 17. 2. 1995. Bližší informace zájemcům poskytne sekretariát konference.

prof. ing. Jaroslav BALÁTĚ, DrSc.
FT VUT

Medailon prof. ing. Jiřího Braunera

Vzácného životního jubilea se dožívá dne 9. ledna 1995 významný pracovník v oboru elektřinářství, dlouholetý pedagogický pracovník Elektrotechnické fakulty VUT v Brně, vážený pan profesor Jiří Brauner.

Po absolvování Vysoké školy technické v Brně nastoupil Jiří Brauner do Baťových závodů ve Zlíně. Zde pracoval v elektrozkoušebně elektrotechnických závodů a později se stal vedoucím této zkušebny. Již v této době se zapojil do výchovy mladých odborníků na Vyšší průmyslové škole elektrotechnické ve Zlíně.

Koncem roku 1940 přechází do jižních Čech, kde Baťa vybudoval v Sezimově Ústí u Tábora továrnu na obráběcí stroje a řídil výstavbu závodní elektrárny, dálkového parovodu, elektrické sítě. Po ukončení výstavby se stal vedoucím energetického provozu, a zodpovídal i za výrobu a provedení elektrických instalací vyráběných obráběcími stroji.

Po osvobození koncem roku 1946 je znovu přeložen do Horního Litvínova, kde v Chemických závodech měl vést rekonstrukci válkou poškozené elektrárny a ostatního energetického provozu.

Jeho úspěšná činnost na předcházejících pracovištích se stala podnětem, aby je mohl v daleko větší šíři uplatňovat na takových pracovištích, které se klíčovou měrou podílely na rozvoji elektroenergetiky u nás.

V roce 1952 se stává náměstkem ministra pro energetiku na tehdejší Ministerstvu paliv a energetiky. A později, po provedené reorganizaci tohoto ministerstva, je jmenován ředitelem Hlavní správy elektráren. Jeho koncepční přínos a kladený důraz na profesní stránku řídicích pracovníků nakonec vedou k tomu, že je přeložen do Brna do funkce podnikového ředitele brněnské Teplárny a elektrárny v Oslavanech.

V této funkci prosadil výstavbu nové části brněnské teplárny, kterou úspěšně dovedl do konce.

Koncem roku 1959 byl vyzván rektorem VUT v Brně k účasti na budování znovu zřízené Elektrotechnické fakulty. Na oboru výroby, rozvodu a užití elektrické energie zajišťoval předměty

Elektřinářství a přitom externě vedl katedru elektroenergetiky.

V roce 1962 byl jmenován řádným profesorem, vedl katedru elektroenergetiky a zastával i funkci děkana Elektrotechnické fakulty do roku 1966. Během celého působení na Elektrotechnické fakultě se snažil o předávání nejen svých teoretických znalostí, ale i praktických zkušeností. Zapojil se velmi aktivně do výchovy mladých vědeckých aspirantů. Zpracoval řadu vysokoškolských skript a spolu s prof. Matěnou z ČVUT vydal celostátní vysokoškolskou učebnici Výroba a rozvod elektrické energie.

V roce 1968, tehdejšími vedením VUT, je převeden pln životní energie a optimismu do důchodu. Proto využívá nabídky Vysoké školy báňské v Ostravě k externí spolupráci. Vypracovává studijní osnovy pro nově zřizované elektrotechnické obory na Strojní fakultě. Přednáší předmět Elektřinářství a tato jeho činnost trvá po dobu deseti let.

Profesor Brauner při svém pedagogickém působení vystupoval přátelsky, snažil se být rádcem studentům při řešení jejich problémů nejen studijních, ale i soukromých.

I přes svůj vysoký a pokročilý věk se dodnes aktivně zajímá o současné dění na Fakultě elektrotechniky a informatiky, je pravidelným účastníkem všech odborných akcí a seminářů. Svoje zkušenosti předává jako člen prezidiální rady Moravského elektrotechnického svazu.

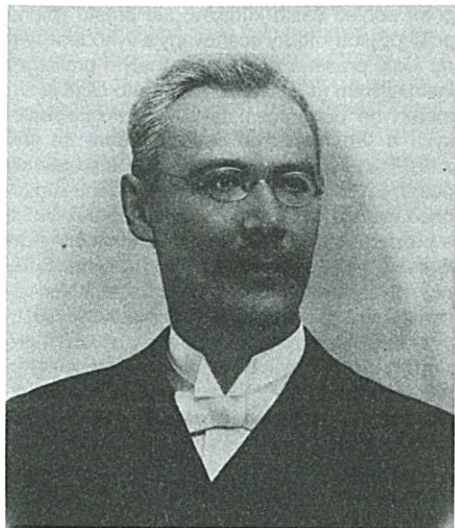
Považujeme za milou povinnost tímto poděkovat za obětavou práci panu profesorovi Jiřímu Braunerovi a do dalších let jeho života mu popřát pevné zdraví, životní pohodu a neutuchající technický elán.

doc. ing. Jiří PLCH, CSc.
ústav elektroenergetiky FEI VUT

K 95. výročí VUT v Brně

Rektoři školy

Prof. ing. Václav ŘEHOŘOVSKÝ

V roce 1901 byl zvolen rektorem školy rodák z Berouna profesor ing. Václav Řehořovský, absolvent odboru stavebního inženýrství České vysoké školy technické v Praze. Po ukončení studií působil mj. jako asistent známého matematika prof. E. Weyra na ČVŠT v Praze, v letech 1881 - 1900 byl středoškolským profesorem matematiky na státní průmyslové škole v Praze. V roce 1900 byl jmenován řádným profesorem všeobecné mechaniky a hydromechaniky na c.k. české vysoké škole technické F. J. v Brně. Profesor Řehořovský se tak stal, ač hlavním zaměřením matematik (ale pro nedostatek jiných odborníků) prvním profesorem stolice všeobecné mechaniky a hydromechaniky. Ve studijním roce 1909 - 1910 zastával funkci děkana odboru strojínského inženýrství. Publikoval v Almanachu české akademie a v Časopise pro pěstování matematiky a fyziky. Profesor Řehořovský zemřel 12. 12. 1911 v Praze.

Prof. ing. Michal URSÍNÝ

Michal Ursíný se narodil dne 17. 7. 1865 v Nedožaru. Na základě výborné maturitní zkoušky na maďarské reálce v Kremnici v roce 1885 mu bylo uděleno žalé císarské stipendium pro Českou vysokou školu technickou v Praze. Po ukončení studia byl v letech 1891 - 1893 asistentem stavební mechaniky u profesora Šolína na pražské technice a zároveň pracoval ve stavební kanceláři architekta Beneše, kde byl pověřován zejména statickými výpočty větších staveb - cukrovarů v Kojetíně, Slavkově a Mrákotíně a veřejných lázní na Žofíně v Praze. Následující dva roky působil jako konstruktér mostů v pražské akciové strojírně Ruston a spol. Současně byl členem domácí redakce Ottova slovníku naučného pro část technickou. V roce 1895 byl zvolen inženýrem města Záhřebu, kde mu bylo svěřeno mj. zvětšení městského vodovodu a vypracování projektů pro městskou plynárnu a elektrárnu. Jako výraz ocenění poskytnutých služeb jmenovala městská rada Michala Ursíného dne 7. 8. 1899 vrchním inženýrem "extra statum". Od školního roku 1897 - 1898 byl Ursíný současně externím profesorem na královské ze-

mské stavitelské škole v Záhřebu. Na návrh profesorského sboru c. k. české vysoké školy technické byl Michal Ursíný jmenován nejvyšším rozhodnutím ze dne 21. 3. 1900 mimořádným profesorem stavební mechaniky. O dva roky později se stal profesorem řádným.

V roce 1901 byl ministerstvem kultu a vyučování vyslán do Německa, Francie a dalších zemích, aby tam prostudoval zařízení vysokých škol. Profesor Ursíný se významnou měrou podílel na budování české techniky v Brně. Vybudoval na škole mechanicko-technickou laboratoř, která měla úřední oprávnění ke zkoušení celého oboru hmot a konstrukcí stavebních i strojních. Ve studijním roce 1913 - 1914 začal jako první v českých zemích konat přednášky ze zkoušení stavebních hmot. Za svého působení na brněnské technice šestkrát zastával funkci děkana odboru a dvakrát - ve studijním roce 1902 - 1903 a posléze 1924 - 1925 - byl rektorem školy. Se jménem profesora Ursíného je rovněž nerozlučně spjata úsilí o založení druhé české univerzity. Již v roce 1902 vystoupil s návrhem, aby na české technice v Brně bylo zřízeno tzv. všeobecné oddělení, zahrnující především humanitní obory, které by se ve vhodný okamžik mohlo přeměnit ve filozofickou fakultu, popřípadě v další univerzitní fakultu. Domníval se, že v takovém případě by bylo možné obejít nutnost schválení

univerzity parlamentem. Také další aktivita týkající se univerzitního studia v Brně je spojena s Ursínovým jménem. Jeho projekt tzv. jednotné školy, zahrnující univerzitní i technické fakulty, který vypracoval na základě zahraničních zkušeností a jehož hlavní zásady shrnul ve dvou brožurách vydaných v letech 1905 a 1906, neměl však oporu v rakouské školské tradici a nemohl se tedy stát předmětem vážných úvah.

Profesor Michal Ursíný zemřel dne 19. 9. 1933 v Brně.

PhDr. Renata KREJČÍ
archiv VUT v Brně

25 let Fakulty technologické ve Zlíně

V září před 25 lety byla oficiálně ustanovena Fakulta technologická ve Zlíně jako 5. fakulta VUT v Brně. Tento oficiální akt znamenal vyvrcholení dlouhodobých snah v konstituování samostatné vysokoškolské instituce ve Zlíně. Nutno však podotknout, že fakulta nevznikla z nějakého administrativního aktu a z abstraktní touhy po vzdělání, ale byla vyvolána potřebami průmyslového a společenského rozvoje ve zlínském regionu.

Vývoj vysokoškolských činností a institucí ve Zlíně byl do ustanovení FT VUT poznamenán historickými událostmi v období před, v průběhu a po II. světové válce. Před II. světovou válkou fy Baťa zvala vysokoškolské učitele a významné vědce do Zlína, aby zde přednášeli specialistům Baťova koncernu. V roce 1935 byl založen vzdělávací ústav ve Zlíně, který se stal centrem vzdělanosti a vědění. Ve studijním ústavu vidíme prvotní zárodek vysokoškolského vzdělávání ve Zlíně, který tehdy zaujímal špičkové postavení v Evropě.

Je všeobecně známo, že koncern poskytl útočiště vysokoškolským učitelům po uzavření českých vysokých škol. V tomto období vznikla ve Zlíně celá řada objevů a vynálezů, které po válce pomohly ovlivnit vědeckotechnický rozvoj ve světě. Především to byl prof. Otto Wichterle se světznámými objevy v oblasti polymerních materiálů. Působení špičkových vysokoškolských učitelů a vědců trvale ovlivnilo vědecký a technický rozvoj zlínské aglomerace.

Po II. světové válce vznikl ve Zlíně pedagogický institut, který za krátkou dobu svého působení vychoval více než 1000 učitelů. Po jeho zrušení budovu pedagogického institutu převzalo detašované pracoviště Slovenské vysoké školy technické v Bratislavě a zřídilo zde pracoviště pro obory obuvnické, gumárenské a plastikařské technologie. Na těchto základech se začala rozvíjet FT ve Zlíně. Po krátké době bylo detašované

pracoviště začleněno do svazku VUT v Brně a ve vývoji pracoviště se začal projevovat pozitivní vliv druhé nejstarší a také druhé největší české techniky.

Na detašovaném pracovišti VUT pod vedením doc. Vincenta se podařilo vybudovat základní personální a technickou strukturu školy, které byl v roce 1969 udělen statut fakulty.

První absolventi FT byli specializováni pro potřeby obuvnického, kožedělného, gumárenského a plastikařského průmyslu.

Postupem času požadavky průmyslu umožnily vznik dalších studijních oborů a tím rovněž expanzi FT.

V roce 1972 vznikla katedra ekonomiky spotřebního průmyslu, na jejichž základech vrostl dnešní IME. Tento institut dnes představuje přibližně 40 % pedagogické kapacity fakulty.

V roce 1986 vznikla katedra automatizace a řídicí techniky ve spotřebním průmyslu a současně byl ustanoven studijní obor automatizované systémy řízení ve spotřebním průmyslu.

V roce 1987 byla rozšířena stávající katedra technické fyziky a byla pověřena zajišťováním studijního oboru materiálové inženýrství. Konečně v roce 1991 vznikla katedra technologie životního prostředí a chemie, které zajišťuje nový studijní obor technologie životního prostředí. Všechny tyto změny vyžadovaly vybudování nových laboratoří, poslucháren, kolejí a zajištění vysokoškolských pedagogů.

V dnešní době fakulta představuje největší vysokoškolskou kapacitu v oblasti jihovýchodní Moravy. Fakulta dnes disponuje dostatečným technickým, prostorovým i personálním vybavením. Na fakultě v současné době studuje celkem asi 1000 posluchačů.

doc. ing. Petr SÁHA, CSc.
děkan FT ve Zlíně VUT v Brně

Humanizace architektonického a urbanistického prostředí

Technický rozvoj, růst populace a civilizační změny pronikavě ovlivňují životní prostředí a zprostředkovávají styl života lidí. Projevují se však i příznaky degradace životního prostředí, které se negativně projevují jako duševní přetížení a stres se svými důsledky, např. v nespokojenosti, konfliktech, neurotizaci, snížení odolnosti a ve smyslové deprivaci.

Architektonická tvorba i stavba měst sledovaly v uplynulých 40 letech především kvantitativní ukazatele. Zanedbání kvality ve výstavbě se v mnoha ohledech projevilo negativně. Proto je nutné zkoumat vliv prostředí na člověka včetně vlivů prostředí umělého. V současné době projekční sféra pociťuje absenci poznatků humanitních věd.

Cílem výzkumného projektu F-78/93 bylo vypracování vědeckých postupů v předprojektové a projektové přípravě v oblasti architektury, urbanismu a životního prostředí. Měly by napomoci kvalitativnímu povýšení architektonicko-urbanistické tvorby v nových společenských a ekonomických podmínkách. Multidisciplinární výzkumný tým FA a FAST VUT ověřoval možnosti zprostředkování informací získaných humanitními vědami v oblasti člověka a jeho prostředí s důrazem na sběr a vyhodnocení dat. Praktická aplikace získaných poznatků je v oblasti předprojektové a projektové přípravy staveb, v oblasti rekonstrukce stávajícího prostředí (humanizace sídlišť, obnova vesnice, přestavby centrálních městských částí a degradovaných čtvrtí).

První část studie má analytický charakter. Jejím úkolem bylo demonstrovat, jaký vliv na duševní stav člověka, jeho prožívání, chování a jednání mají faktory architektonického a urbanistického prostředí. Zároveň je dokumentováno, jak tento vliv byl reflektován ve vývoji architektonického a sociologického myšlení.

Cílem druhé části bylo detailně zjistit, jak architektura a urbanismus ovlivňují způsob života člověka, jeho myšlení, chování v konkrétní situaci i vzájemné vztahy mezi lidmi skupinovout dynamikou. Rozboru byla podrobena celá řada situací, byly vyvozeny praktické závěry pro pře-

měnu prostředí. Tyto změny by měly mít charakter progresivní, přispívající rozvoji člověka, nikoliv povahu regresivní, znamenající degeneraci osobnosti. Vlivy prostředí by rovněž neměly pro člověka znamenat vážná zdravotní rizika. Značná část studie je věnována prostorové koexistenci organismů a člověka, vlivu prostředí na chování a tzv. architektonickému determinismu. Pozornost je věnována studiím proximity, z níž je odvozena typologie vzdálenosti a jednání. Je studován vliv hustoty obyvatel v prostoru (v bytě, sídlišti či městě atd.), na sociální chování i jako stresová zátěž. Prostorovému rozmístění vlivem sociálních podmínek je věnována kapitola o strukturalizaci v prostoru, teritorialitě, personifikaci prostoru, sousedství. Další sociální aspekty architektury, jako např. její emoční účinek na člověka, vliv skupiny a jejich strukturu je popisován v následující kapitole, v souvislosti s psychosomatickými nemocemi a sociální patologií. Na závěr je zhodnocen vliv některých případů umělého životního prostředí. Závěrem této části je, že pomocí záměrně budovaného architektonického a urbanistického prostředí je možné žádoucí způsobem ovlivňovat prostředí sociální.

Třetí část je věnována metodologii výzkumu v oblasti architektury a urbanismu. Vedle klasických metod psychologie a sociologie jsou vyvinuty originální metody vhodné k výzkumu v oblasti životního prostředí. Byla navržena celá škála metod a technik, z nichž některé byly pro tuto speciální oblast značně modifikovány. Byl nově vyvinut soubor metod včetně ocenění prostředí, které mohou architekti a plánovači užívat při získávání sociálně-demografických dat, spolupráci se stavebníky, např. zjišťování jejich představ uživatelským průzkumem - např. zhodnocení funkce architektonického díla. K základním procedurám patří dotazování formou dotazníku a interview včetně nových metod užívajících stimulace respondenta fotografiemi či grafikou. Tyto metody jsou kriticky zhodnoceny se zjištěním možností ohrožení validity.

Dalším účinným postupem je přímé pozorování, nověji doplněné využitím moderní techniky. Je ovšem možné užít i poměrně málo známých

technik mezi architekty jako mapování a projektivní techniky, analýzy dokumentů (archivované záznamy, materiální stopy), analýza časových režimů, analýza činnostních vzorců, sociometrie (topologický sociogram) či experiment. I to na první pohled často kuriózní, ale přesto účinné postupy jsou kriticky oceňovány a vyhodnocovány. Celá práce je doplněna bohatým grafickým instruktivním materiálem. Závěr této části je zaměřen na doporučení takových architektonických a urbanistických postupů, které se jeví z hlediska uspokojení psychických a sociálních potřeb člověka optimální. Je doporučena kombinace metod, která zaručí maximální efektivnost a přesnost výzkumu. Řešení přispělo k integraci postupů v oblastech urbanismu, prostorové plánování, architektonická tvorba s humanitními vědami. Výsledky lze okamžitě prakticky využít, v průběhu řešení se směřovalo k závěru pro praxi. Výše uvedené postupy byly experimentálně ověřeny ve výzkumu vlivu prostředí vysokých škol na studijní práci vysokoškoláků. Další oblast experimentálního ověření účinnosti a doladění metodiky byla sociologická sonda postojů k městu Kroměříž a zjišťování jejich názorů a potřeb, které mohou být řešeny územním plánováním. Tento výzkum, který vedl prof. ing. arch. Jiří Gřegorič, CSc. poskytl cenné údaje odborům územního plánování a výstavby městského úřadu v Kroměříži.

Dalším výsledkem výzkumu je příspěvek k formulování předmětu architektonické psychologie a sociologie tak, aby s jejich využitím mohlo být humanizováno prostředí člověka. Výsledky výzkumu konkretizují doporučení pro obsahovou stránku výuky psychologie a sociologie pro architektky, stavební inženýry, průmyslové designéry a postgraduandy VUT.

Dílič výsledky výzkumu byly publikovány v odborném tisku (Stavatel Praha, Prostor - Výtvárné umění Zlín, S 94 Státní správa a samospráva Praha, Planeta Praha a další).

ing.arch. Karel SCHMEIDLER, CSc.
FA VUT

Právní problematika podnikání

Podnikání - slovo skloňované v současné době snad ve všech pádech. Podnikáním se rozumí soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku. Podnikatelem podle tohoto zákona je:

- osoba zapsaná v obchodním rejstříku,
- osoba, která podniká na základě živnostenského oprávnění,
- osoba, která podniká na základě jiného než živnostenského oprávnění podle zvláštních předpisů,
- fyzická osoba, která provozuje zemědělskou výrobu a je zapsána do evidence podle zvláštního předpisu (ust. § 2 obč. zákoníku).

Podnikáním tedy není příležitostně vykonávaná výdělečná, nejde-li o soustavnou činnost, nejde ani o podnikání. Praktickým rozdílem je to, že zatímco z příležitostných příjmů jsem povinen zaplatit daň z příjmů, při podnikání musím ještě navíc platit zdravotní a sociální pojištění.

Je třeba ovšem říci, že žádný předpis nepraví, co je to příležitostná činnost, a co soustavná. Také názory právníků se liší, dokonce i v rámci jediné kompetentní státní instituce, na kterou jsme se obrátili s žádostí o výklad. Tady se prostě pohybujeme na tenkém ledě.

Živnostenský zákon (z. č. 455/1991 Sb. v platném znění) definuje živnost jako soustavnou činnost provozovanou samostatně vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených živnostenským zákonem.

Z uvedeného je zřejmé, že pojem podnikání je vymezen v obchodním zákoníku širším způsobem. Je tomu tak proto, že živnostenský zákon váže podnikání na podmínky stanovené živnostenským zákonem, jde tedy pouze o živnostenské podnikání. V ust. § 3 živnostenského zákona jsou způsobilosti živnostenského zákona vyloučeny tři skupiny výdělečných činností. Jedná se o činnosti vyhrazené zvláštními zákony státu, činnosti nenaplňující všechny znaky podnikání a činnosti podléhající jiným právním předpisům.

Živnostenský zákon za podnikatele označuje fyzickou nebo právnickou osobu, která je oprávněna k živnostenskému podnikání, tj. takovou osobu, která splňuje podmínky stanovené živnostenským zákonem. Právo provozovat živnost může získat každá osoba splňující zákonem stanovené podmínky.

Omezení nároku na vydání živnostenského listu je dáno pouze pro ty případy, kdy z důvodu veřejného zájmu je potřebná zvýšená ochrana života, zdraví a majetku, minimalizace jednostranných rizik nebo potřebná zvláštní spolehlivost. Z těchto důvodů nevzniká ze zákona nárok na vydání koncesní listiny

a udělení koncese záleží na posouzení živnostenského úřadu.

Živnosti se dělí na živnosti ohlašovací a koncesované. Ohlašovací živnosti jsou řemeslné (podmínkou provozování živnosti je odborná způsobilost získaná vyučením v oboru), vázané (podmínkou provozování živnosti je odborná způsobilost získaná jinak) a volné (jako podmínka provozování živnosti není odborná způsobilost stanovena). Jejich rozlišení upravuje živnostenský zákon: řemeslné živnosti jsou uvedeny v příloze č. 1 živnostenského zákona, živnosti vázané v příloze č. 2 živnostenského zákona. Živnosti volné jsou takové živnosti, které nejsou uvedeny v přílohách živnostenského zákona, živnosti koncesované tvoří obsah přílohy č. 3 zmíněného zákona.

Z hlediska předmětu podnikání lze živnosti dělit na obchodní, výrobní a poskytovací služby. Mezi obchodní živnosti se řadí koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej, hostinská činnost, ubytování, činnost cestovní kanceláře, pronájem průmyslového zboží, pronájem motorových vozidel, provádění dražeb mimo výkon rozhodnutí (rozumí se soudního rozhodnutí).

U živnosti výrobní má podnikatel právo výrobky prodávat, opravovat, nakupovat za účelem dalšího prodeje a prodávat výrobky i jiných výrobců a příslušenství, pokud jsou stejného druhu jako výrobky

vlastní výroby nebo v jednotlivých případech zprostředkovávat prodej cizích výrobků a příslušenství, vyrábět a potiskovat obaly, etikety a jiné pomocné prostředky umožňující prodej jeho vlastních výrobků. Dále má podnikatel právo pronajímat výrobky vlastní výroby i výrobky jiných výrobců stejného druhu, jakož i příslušenství, provádět montáž, seřízení a údržbu výrobků.

Živnosti poskytující služby se rozumí poskytování oprav a údržby věcí, přeprava osob a zboží, jiné práce a výkony k uspokojování dalších potřeb.

Právnícká osoba založená za účelem podnikání se nazývá obchodní společnost. Právní úprava obchodních společností (veřejná obchodní společnost, komanditní společnost, společnost s ručením omezeným, akciová společnost) je obsažena v ust. § 56 a násl. obchodního zákoníku. Podstatné rozdíly se týkají zejména ručení členů za závazky společnosti.

Veřejná obchodní společnost - je společnost, ve které alespoň dvě osoby podnikají pod společným obchodním jménem a ručí za závazky společnosti společně a nerozdílně veškerým svým majetkem. Společníky mohou být osoby fyzické i právnické, obchodní jméno musí obsahovat označení "veřejná obchodní společnost" (nebo zkratku v.o.s.). Obchodní zákoník ponechává úpravu vzájemných práv a povinností společníků na společenské smlouvě. Ručení veškerým svým majetkem není příliš populární, a tak se s touto formou podnikání setkáváme jen výjimečně.

Komanditní společnost - je společnost, v níž jeden nebo více společníků ručí za závazky společnosti do výše svého nesplaceného vkladu zapsaného v obchodním rejstříku (komanditisté) a jeden nebo více společníků celým svým majetkem (komplementáři). Obchodní jméno společnosti musí obsahovat označení "komanditní společnost", postačí i zkratka k. s. Jde o přechod mezi veřejnou obchodní společností a společností s ručením omezeným. I tato forma je málo používaná ze stejného důvodu jako předchozí.

Společnost s ručením omezeným - je společnost, jejíž základní jmění je tvořeno předem stanovenými vklady společníků. Společnost může být založena jednou osobou, nejvíce však může mít padesát společníků. Obchodní jméno společnosti musí obsahovat označení "společnost s ručením omezeným", postačí i zkratka. Hodnota základního jmění musí činit alespoň 100 000,- Kč. Hodnota vkladu společníka musí činit alespoň 20 000,- Kč. Společnost odpovídá za porušení svých závazků celým svým majetkem, společník ručí za závazky společnosti do výše svého nesplaceného (nevypáčeného) vkladu zapsaného v obchodním rejstříku. S touto formou podnikání se setkáváme nejčastěji. Jako její zákazník bychom se ale měli ptát, zda je její majetek přiměřený uzavírané smlouvě (jinými slovy, zda je schopna přiměřeně ručit za obchod, který s ní uzavíráme), a pokud ne, zda je její pověst beze skvrny. Připomeňme si staré pořekadlo, že nejlépe zbohatnu tak, že třikrát po sobě zbankrotuji. To ov-

šem nepřichází v úvahu při jiné formě podnikání. S.r.o. je vhodná jinak pro malý počet podnikajících a malé finanční objemy transakcí.

Akciová společnost - je kapitálová společnost, jejíž základní jmění je rozvrženo na určitý počet akcií o určité jmenovité hodnotě. Společnost odpovídá za porušení svých závazků celým svým majetkem. Akcionář neručí za závazky společnosti, či spíše ručí částkou odpovídající hodnotě vlastněných akcií. Obchodní jméno společnosti musí obsahovat označení "akciová společnost" nebo zkratku. Akcie je cenným papírem, se kterým je spojeno právo akcionáře jako společníka podílet se na řízení společnosti, zisku a na likvidačním zůstatku při zániku společnosti. Akciové společnosti jsou určeny pro velké podniky a velké množství spoludávatelů, a proto mají závazně stanovenou řadu opatření, chránících vložený majetek akcionářů, zejména upravujících řízení společnosti (správní rada, dozorčí rada, valná hromada akcionářů apod.) Také vlastní akcie musí splňovat přísné požadavky, vylučující možnost jejich zfalšování.

Tímto článkem jsme otevřeli složitou problematiku podnikání, v níž budeme pokračovat i v dalších číslech VUT News. V případě potřeby budeme reagovat i na dotazy a požadavky čtenářů.

Jana MIKULCOVÁ
ing. Petr HOLEC, CSC.

Ekologie, technika a vysoká škola

"Stojíme před jasnou volbou: buď budeme čekat, až nám budou změny vnuceny, a zvyšovat tak riziko katastrofy, nebo některé obtížné změny provedeme podle vlastního scénáře, a převezmeme tak opět kontrolu nad svým osudem."

Al Gore, vicepresident U.S.A.

Již jméno autora těchto slov je jistotou, že zmíněné změny se týkají vztahu člověka k jeho prostředí, nebo spíše vztahu lidstva k celé Zemi. Více ekologické katastrofy je tu brána jako samozřejmý fakt, mnohem podstatnější tu vystupuje požadavek aktivního přístupu k odstranění této vize. To je asi to, co by v současné době mělo být v myšlenkovém základu každého člověka, který nějakým způsobem ovlivňuje životní prostředí člověka. Zejména ovlivňuje-li je způsobem podstatným, což se sice děje zpravidla na základě požadavků investora, ale způsobem, který je do velké míry záležitostí vysokoškolsky připravovaných techniků všech oborů.

Problémy člověka ve vztahu k jeho životnímu prostředí se běžně nazývají problémy ekologické. I když termíny ekologie, ekologický jsou často používány tam, kde by použity být neměly - nejen z hlediska věcného, ale i z hlediska ekologie jako vědního oboru - dohadovat se dnes o to, zda je to správné, zdá se zbytečné a zavádějící. Stejně tak je tomu u obsahu, rozsahu a kompetence ve výuce ekologie. Můžeme přitom pominout výuku ve specializovaných technologických služebních řešení ekologických problémů: ta je zcela nezbytná a pro každý obor specifická. V obecném vztahu k řešení problémů životního prostředí, zejména jejich předcházení, je však možné pokládat za významnou spíše ekologizaci myšlení každého člověka než podrobné znalosti čisté ekologie. U techniků by to mělo znamenat ekologický pohled nebo ekologický přístup ke každému řešení technického dílu. Co však je to ekologický přístup?

Ekologický přístup k současným problémům lidstva je patrně nejvýstižněji formulován v tzv. "Strategii trvale udržitelného žití", zpracované v r. 1991 štátem odborníků pro tři mezinárodní

organizace: Světový svaz ochrany přírody (IUCN), program Spojených národů pro životní prostředí (UNEP) a Světový fond pro přírodu (WWF). Dvě publikační verze - program i stručný souhrn z něho byly vydány i česky. Navzdory slavnostnímu předání programu vládním činitelem v mnoha zemích světa upadají jeho myšlenky v důsledku řešení každodenních, jistě mnohem "aktuálnějších" problémů kamsi na druhý zájem nejen politiků, jimž především byl určen, ale i "neekologické" veřejnosti, zejména technikům, kteří by měli jeho náplň do velké míry realizovat. Jednou z příčin tohoto stavu, případně i bagatelizace "strategie" je neznalost jejího obsahu. Další příčinou je snad i to, že v obou publikacích jsou sice dostatečně podrobně formulována konkrétní opatření v jednotlivých odvětvích, např. v dopravě, obchodu, energetické politice aj., ale nejsou v nich v co nejstručnější formě vytyčeny obecné zásady ekologického myšlení. Tedy asi to, co pro křesťanství bylo desatero. Snad je ale možné pokusit se ze "strategie" takový abstrakt formulovat.

Za základ ekologického myšlení lze považovat dvě zásady:

(1) Vědomá odpovědnost za lidstvo jako celek a za možnost existence budoucích generací

(2) Rozumné hospodaření s přírodními zdroji, jejichž potřeba a čerpání se zvyšujícím se počtem lidstva trvale vzrůstá. Konkrétněji vyjádřeno, pro veškerou činnost člověka, zejména výrobní, to znamená minimalizaci nároků na spotřebu, především neobnovitelných zdrojů a energie, a minimalizaci produkce odpadů. Toto uvědomění lze snadno prohloubit do konkrétních odvětví a úrovní. Například pro energetické obory to znamená maximální efektivnost a úspornost jak ve výrobě, tak v distribuční síti a ve spotřebě, stejně jako snahu o maximální využívání obnovitelných zdrojů místo fosilních paliv, pro obchod minimální přesuny výrobků nebo zmenšení produkce obalových odpadů, pro urbanismus například maximální úspornost při zastavování zemědělské půdy, především v oblastech s přírodními podmínkami pro intenzivní zemědělství

atd. Jistě si dokáže každý odborník z obou zásad sám odvodit, co lze považovat v jeho oboru za ekologické a co ne. V programu strategie trvale udržitelného žití jsou samozřejmě ještě další obecné doporučitelné zásady, jako "znečišťovatel platí" nebo "princip předcházení rizik" (precaution princip), varující před kroky s vysokým rizikem možných dopadů na prostředí. Minimálně souhrn strategie stojí za prostudování a nelze než doporučit zahrnutí "strategie" do učebních plánů ve všech technických oborech.

Samozřejmě něco jiného než pochopit a využívat principy trvale udržitelného žití je jejich prosazování do života. Především jakákoliv činnost bude a musí být hodnocena ekonomicky, přičemž investor vždy bude preferovat nejlevnější současnou variantu řešení, zpravidla bez ohledu na dlouhodobé a obecné zájmy. Stejně tak zásady potřebné úspornosti naráží a vždy budou narážet na zájmy ať již širších vrstev obyvatelstva, či zájmy skupinové včetně stavovských, nebo zájmy osobní. Všechny protiekolické zájmy budou přitom vydávány za vrcholně ekologické a prezentovány různou formou - teoreticky od potřebného vzrůstu pracovních míst přes prosperitu, demokracii až po lidská práva včetně práva technika na co nejvyšší odměnu. Kromě toho u nás se zdá být jistotou zesměšňování ekologicky myslícího projektanta, že navrhuje návrat do jeskyň nebo dokonce na stromy. V praxi je pak nutné počítat nejen s příjmenější korupcí, ale i méně příjemným nátlakem. Není proto jednoduché najít vhodné řešení, přijatelné rozumem i většinou lidí. Nicméně by vždy měla přijít ke slovu ne snad formální přísaha Čla Hippokratů, ale osobní odpovědnost - nejen za sebe, ale i za budoucnost (s pohledem na vlastní děti), podložená sloganem strategie trvale udržitelného žití: Mysli globálně, jednej lokálně. Hladomory a války nejsou totiž daleko od hranic žádného státu na světě, a dále viz úvodní citát.

RNDr. Karel HUDEC, DrSc.

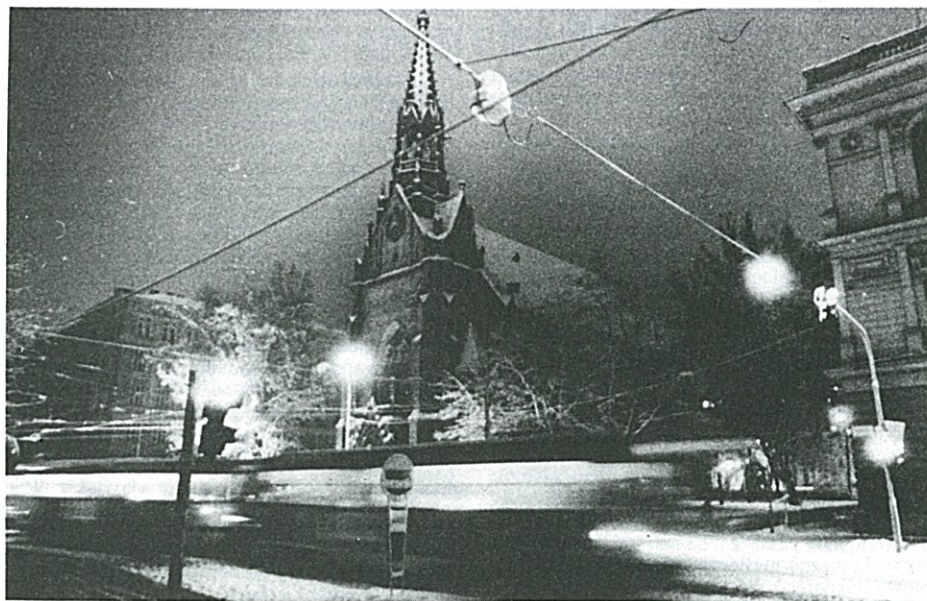

Foto: Přemysl Janíček

Jesus Christ Superstar

V minulém čísle VUT News se mohli čtenáři dočíst o možnosti zhlédnout muzikál Jesus Christ Superstar, a to navíc se slevou (pro studenty). Tuto možnost sdělila pořádací agentura naší studentské Nadace SKAS. Rozhodli jsme se této možnosti využít a zajistit zájezd na představení. Termín zájezdu byl stanoven na 24. 11. 1994. V Praze nás překvapilo, že v tento den nehraje K. Střihavka, ani B. Basíková, ale přesto si troufám říct, že u většiny účastníků zážitek z vystoupení předčil očekávání. Atypická scéna divadla Spirála s množstvím efektů, počínaje promítáním Ježíše na plochu hlediště až po hořící ohně, dotvářela děj muzikálu. Dalším působivým prvkem byla bezesporu skutečnost, že

hlediště i jeviště jsou kruhová a v průběhu představení se rozhraní mezi nimi úplně vytrácí. Účinkující zpívají i v hledišti, čímž je divák vtažen do děje.

Obsah, který ukazuje posledních sedm dní života Ježíše Krista v úpravě přístupnější dnešnímu člověku, oslovil každého diváka jinak.

Představení se nám líbilo, mohu ho všem doporučit.

V závěru bych chtěl touto formou poděkovat Marku Mitáčkoví, který se největší měrou podílel na organizaci této kulturní akce.

Radek HORŇÁČEK
Nadace SKAS FS VUT

Citace, citace, citace...

Zdá se však, že v hodnocení vědy nabývají vrchu ti, kteří takto postupovat nemohou (nebo nechťejí) a kteří své výsledky musí "prodat" hlavně slovy. Užitečnost své práce pak prokazují počtem citací. Nemusí ta být však směřovaná kritérium, poněvadž s velkou pravděpodobností vyvolá publikovaný nesmysl více citací než špičkový výsledek. Ten sice lze použít v další práci, ne už však k tomu, aby autor mohl svými kritickými poznámkami upozornit na vlastní genialitu. Nicméně v Akademii, Grantových agenturách a snad všude se dnes vyžadují citace, citace, citace. Je v tom kus alibismu a hlavně to zbavuje nutnosti říci o práci to, co si kdo myslí. Jednoduše řečeno, při velkém počtu citací je práce dobrá, při malém špatná. Hlavně však je počet citací číslem, které se dá použít v jakémkoliv "objektivním" kritériu.

Citováno z Citace, citace, citace (Dvořák, Rudolf: Citace, citace, citace In.: Bulletin. Česká společnost pro mechaniku. č. 2. 1994. Praha, Česká společnost pro mechaniku 1994. s. 2 - 3)

Výstava Vladimíra Preclíka

V úterý 13. prosince byla zahájena výstava soch a pastelů prof. ak. sochaře Vladimíra Preclíka v galerii "Na hradě" v Olomouci (Žerotínovo nám. 9). Výstava je otevřena do 13. ledna 1995.

(red)

Imunita je základem našeho zdraví. Zajišťuje každodenní vyrovnávání se organismu se stresem působícím na organismus ze zevního a vnitřního prostředí.

Porucha imunity se často projevuje nenápadně - zvýšenou únavností, častými virósy, trvalou rýmou, kašlem, opakovanými opary, záněty vedlejších dutin apod.

Svému zdraví věnujeme stále málo pozornosti. Proto v našich novoročních předsevzetích dejme na první místo otázku svého zdraví.

MUDr. Maria STŘÍBRNÁ
ordinuje v ambulanci interní,
alergologické, imunologické a poradně
pro hyperlipoproteinemie.
Adresa: Pellicova 53a, Brno, tel.: 334888

Vánoční zamyšlení

"Filozofie vystavěná na lásce bližního k bližnímu trvá několik tisíc let.

Prošla mnohými rukama.

Špinavými rukama lidí zlé vůle, kteří ji přeručují, vulgarizují, ale ona, ta základní myšlenka - už všechno přežila.

Člověk nemusí být křesťan, stačí být než člověk - aby při vzpomínce na bezbranné a chudé nemluvně v jeslích kdesi v chlévě - aby se nezamyslíl.

Aby se nerozpomněl, že ten človíček se narodil na útěku před brutální mocí.

Na útěku před blbostí - rodnou sestrou moci.

A že všechny krásné a lidské věci, myšlenky, kumšt, svoboda, se musí skrývat před mocí, že se rodí na útěku, ale že se nepřestanou rodit - protože se rodí z lásky."

Jan Werich, Listování.

Ušní akupresura

Minule jsme vás informovali o možnostech působení akupresury pro celkový pocit zdraví člověka. Na těle existují však určitá malá místa, kde jsou tyto body pěkně pohromadě. Dnes si všimneme tzv. mikrosystému ucha. Na vnějším uchu je projektováno celé tělo. Tzn. působíme-li na bod v uchu, který je v místě, kde je projektován určitý orgán, působením na tento bod ovlivníme činnost tohoto orgánu, případně i bolestivost.

Aurikuloterapie neboli ušní akupresura má zcela průkazné výsledky, přestože jak u akupresury není zcela vědecky prokázáno působení na dotýkaný orgán.

Např. výborný zrak u námořníků (pirátů) je připisován působení naušnice v uchu v určitém bodě, který zlepšuje funkci vidění,

Obrázek přehledně znázorňuje umístění některých orgánů.

PaedDr. Jindřich BAUER
ÚTEV FEI VUT

